

YÖN

HAFTALIK GAZETE

DEAN RUSK ANKARA'DA

BAKIŞ

Bu İktidarın iktidarı nereye kadardır?

Bu hafta Salı günü Ankara'ya ayak basan A.B.D. Dışişleri Bakanı Dean Rusk, Başkent polisinin marifeti sayesinde «Go Home» lu bir gösteriyle karşılaşmadı. Üniversiteli gençlerden bir grup, Dean Rusk'ı protesto için bir yürüyüşe çıkmışlardı. Ne var ki misafir Bakanın izliyeceği yol son dakikada değiştirildi. Yetmiş kadar öğrenci karakola götürüldü. Emniyet teşkilatımız, Türk - Amerikan ilişkilerinde her zaman gösterdiği titiz hizmetiyle Dean Rusk'ın gideceği yere selâmetle varmasını sağladı.

Amerika, Türk kamu oyunundaki bu değişikliğin şüphesiz ki farkındadır. Ancak Amerikalılar bu gibi olaylarda tecrübeli ve pişkin olmak durumundadırlar. Bugün yer yüzünde nice ülkenin üniversiteleri, gençleri, devrimcileri, sokaklarda «Go Home» diye bağırılmaktadırlar. Türkiye bu gösterilere sahne olan memleketler içinde zaman bakımından geri kalmıştır. Çünkü Amerikanın gelişmemiş ülkelerde oynadığı oyun, en geç Türkiye'de farkedilmiştir.

Dean Rusk'a karşı Türk aydınlarının düşüncelerinin ne olduğu artık kimsenin meçhulü değildir.

Bununla beraber Türkiye'de bugün Süleyman Demirel iktidarı koltuktadır. Ve Süleyman Demirel iktidarı, Amerikancı bir iktidardır. Bunun ne demek olduğu da artık kimsenin meçhulü değildir.

PAZARLIK

Demirel iktidarının Dean Rusk ile pazarlık masasına oturmak istediğini gazeteler yazmaktadırlar. Çoktan beri Ankaradaki söylentiler pazarlık haberini doğrulayacak niteliktedir. İkili anlaşmaların kılıçlarının ayıklanması söz konusu dur, ordunun modern araçlarla donatımı söz konusudur, dış yardımların artırılmasına dair dilekler söz konusudur, NATO'ya dair talepler söz konusudur.

Asıl merak edilen cihet, bu isteklere karşılık pazarlık konusu yapılacak olan şeylerin neler olduğudur?

Bilinen şey şudur:

Yapısı bakımından Süleyman Demirel iktidarının elindeki pazarlık imkânları Amerikaya daha çok hizmete talip olmaktan başka şeyler değildir. Kompradorlar iktidarının bugünkü imkânları Menderes devrindekinden çok daha aşağıda görülmektedir. Atatürk'ün mirasını pervasız bir mirasyedi edasıyla pazarlık masasında Amerika ya satan Menderes - Zorlu ekibi, Süleyman Demirel iktidarına fazla açık kapı bırakmamıştır.

GAFİLLER VE SAFLAR

Adalet Partisinin yönetim katlarında bulunan bazı kişiler bu gerçekleri iyi görmekteydiler. Ancak Adalet Partisi iktidarını destekleyen dünyadan habersiz bazı biçareler de şuursuz davranışlar içindedirler. Allahın günü gazetele rinde Patrikhaneyi Türkiye'den sürmek, Ayasofyanın minarelerinde ezan okutmak gayretleri içinde çırpınmaktadırlar. Oysa Süleyman Demirel iktidarı Amerikalılarla pazarlık bakımından ne derecede ise, Ayasofyaya müezzîn çıkarmak ve-

ya Patrikhaneyi yola getirmek bakımından o kadar âciz içindedir.

Komradorlar iktidarı, milli kaynakları pazarlık konusu yapmak, plânlamayı Amerikan iş adamlarının dileklerine göre revizyona tabi tutmak, ve siyasi iktidarı her yönüyle Amerikanın ortadoğudaki emellerine uygun bir hizmete sokmak yolunda Amerikaya daha da tâviz vermeye hazırdır.

Ayasofya ve Patrikhane konularında ise «aziz dost» u kızdırmamak yönünde hareket etmek zorundadır.

Ağızdan Allah lîfını düşür-miyerek masonluk hikâyesini u-nutturmaya çalışan Demirel'in «Müslüman iktidarı» gerçekte Hristiyan Amerika tarafından kıs-kıvrak bağlanmıştır.

Çünkü Amerikanın işadamları çevresi, Ortodoks kilisesinin en yüksek ruhani makamını korumaktadırlar. Ökumenik Patrik, Amerikan kapitalizminin içinde önemli bir tesir mevkiinde bulunmaktadırlar.

Patrikhane kendisini Türkiye içinde sağlam ve sarsılmaz bir örgütün başı saymaktadır. Bizans kilisesinin devamı ve Amerikanın desteklediği Yunan hülyalarının sağlam kalesidir Patrikhane... Patrikhane metropolitleri, Anadolu şehirleri üstündeki Yunan iddialarını ünvanlarında taşımaktadırlar. Konya Metropolit, Antakya Başpiskoposu, Alaşehir metropolit, Silifke metropolit, Bizans devrindeki bölümlerin ruhani başkanları gibi davranmaktadırlar.

Amerikan ortodokslarıyla sıkı-fıkı ilişkileri olan patrikhane, Amerikan nüfuzu altında bulunan Süleyman Demirel iktidarını ciddi bir tehlike telâkki edemez.

NİÇİN?

Çünkü Türkiye'deki kompradorlar iktidarı Amerikan kapitalizmine bağlıdır. Baskı altına alınmış iktidarların yapabilecekleri iş-

ler vardır, yapamayacakları işler vardır.

Tanrının günü gazetelere manşet atıp makaleler yazarak:

«Ayasofyada ezan okuyacağız.» «Patrikhaneyi hudut dışı edeceğiz» gibi coşkun gösterilere girişen saf kişiler, Adalet Partisi iktidarının ne demek olduğunu bilmiyenlerdir. Kompradorlar iktidarı böyle şeyler yapmak kudretinde değildir. Hattâ Devlet Bakanlarının ağızından söylene bile, söylenenler tümüyle lâfta kalmaya mahkûmdur. Bir zamanlar Menderes iktidarının ateşli taraftarları da hiç durmadan «Kıbrıs Türktür» diye bağırıyorlardı. Menderes iktidarının en önde gelen yetkilileri bu yolda nutuklar atmışlardı.

Ve bu yolda Amerikanın desteğine güveniyorlardı. Kısa zamanda gördüler ki Amerika Türkiye'den değil Enosis'ten yanadır.

Gerçeklerin dürtüsüyle o rüyadan uyanış acı olmuştur. Ama uyanmış grünen çevreler siyasi olaylarla iktisadi olaylar arasındaki ilişkileri bilmediklerinden veya hesap edemediklerinden her yeni siyasi görünüş karşısında şaşkına dönmektedirler.

Ve Enosis ile Patrikhane, ve Patrikhane ile Ayasofya arasında bağ kurmaktan yoksun kaldıklarından hayal âleminde bağırıp çağırılmaktadırlar.

Süleyman Demirel'in «Müslüman görünüşlü iktidarı» ndan Ayasofyada ezan okutmasını beklemek ve Patrikhaneyi sınır dışı etmesini ummak bu şaşkınlığın sonucudur.

KOMPADORLAR İKTIDARI NE YAPABİLİR.

Bir komprador iktidarının yapabileceği şeyler sınırlıdır. Amerikanın işine gelecek şeyleri yap-

abilir, işine gelmiyecek şeyleri yapamaz.

Bir ülkenin maden kaynaklarını yabancı şirketlere peşkeş çekmek...

Bir ülkenin petrol kaynaklarını yabancı petrol kumpanyalarına sunmak...

Bir ülkenin ordusunu Amerikan askeri çıkarlarına göre düzenlemek...

Yabancı sermayeye alabildiğine imtiyazlar vermek...

Bütün bunları yapmak komprador iktidarlarının iktidarları içindedir.

Nitekim 27 Mayıs'tan önce yukarıda söylenenler Türkiye'de gerçekleştirilmiştir.

Demirel iktidarı da bu söylenenlerin çizgisinde daha da öteye gidebilecek pazarlıklar için masa başına oturabilir.

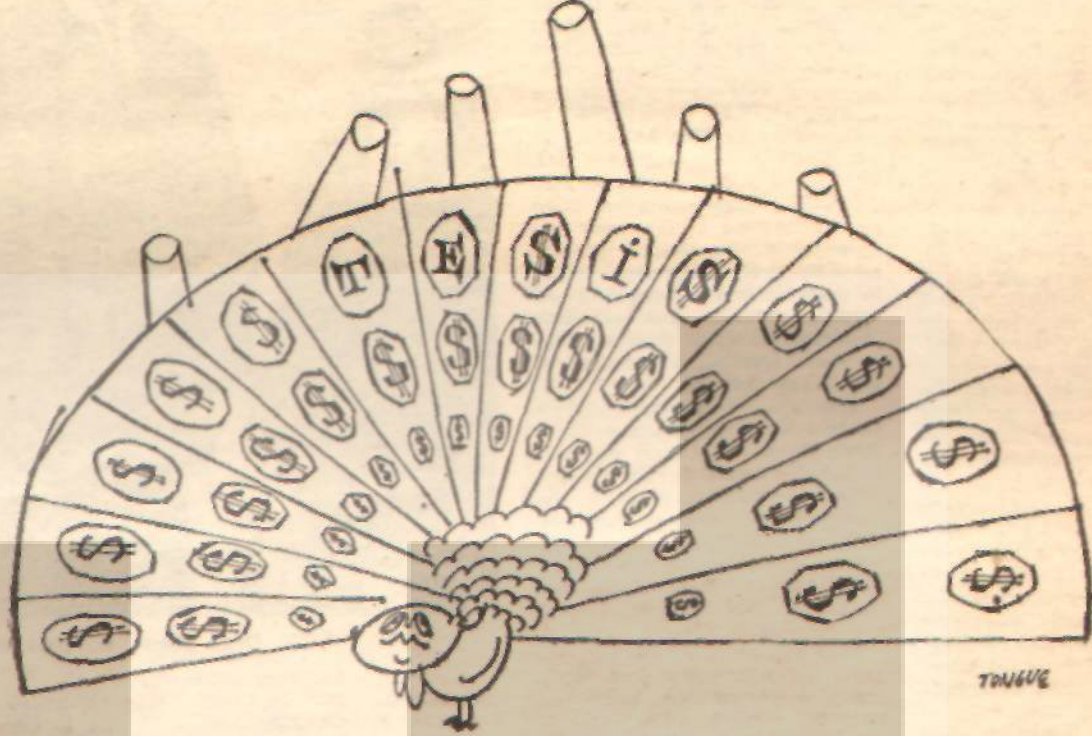
Ancak Ayasofya minarelerinde Ezan okutmak, Patrikhaneyi yola getirmek gibi Amerikan kapitalizminin hoşuna gitmeyecek davranışlara girişebilmek Demirel iktidarının haddi değildir.

Adalet Partisi iktidarı kolera tehlikesine rağmen Hac müsaadesi verecektir, bu suretle ümmetçileri memnun etmeye çalışacaktır. Sol akımları önlemeye çalışacak, bu suretle kapitalistlerin gözlerine girmeye gayret edecektir.

Ama çizmeden yukarı çıkmak, Ayasofya minaresine tırmanmak, Patrikhanenin kapısını açtırmak...

Haydi efendim, büyük patronu kızdıracak şeyler yapılamaz.

Adalet Partisinin çevresinde kümelenmiş, heyecanı büyük, inancı koyu, ama iktisadi bilgisi küt müritler bu gerçekleri göremezler. Gördükleri gün zaten Türkiye kurtulmuş, demektir.

Demirel böyle bir bocalama içinde yeni kabinesini hazırlama makta. AP'nin pek uğraşmaz ve siyaseti bozan kabine değişikliği ise, aslında, anlamız bir operasyondur.

Demirel böyle bir bocalama içinde yeni kabinesini hazırlama makta. AP'nin pek uğraşmaz ve siyaseti bozan kabine değişikliği ise, aslında, anlamız bir operasyondur.

Demirel böyle bir bocalama içinde yeni kabinesini hazırlama makta. AP'nin pek uğraşmaz ve siyaseti bozan kabine değişikliği ise, aslında, anlamız bir operasyondur.

Başbakan, Bakanlardan tartışma başlatmış. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler.

Başbakan, Bakanlardan tartışma başlatmış. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler.

Başbakan, Bakanlardan tartışma başlatmış. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler. Demirel'in bu kararını, bazıları eleştirmişler.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

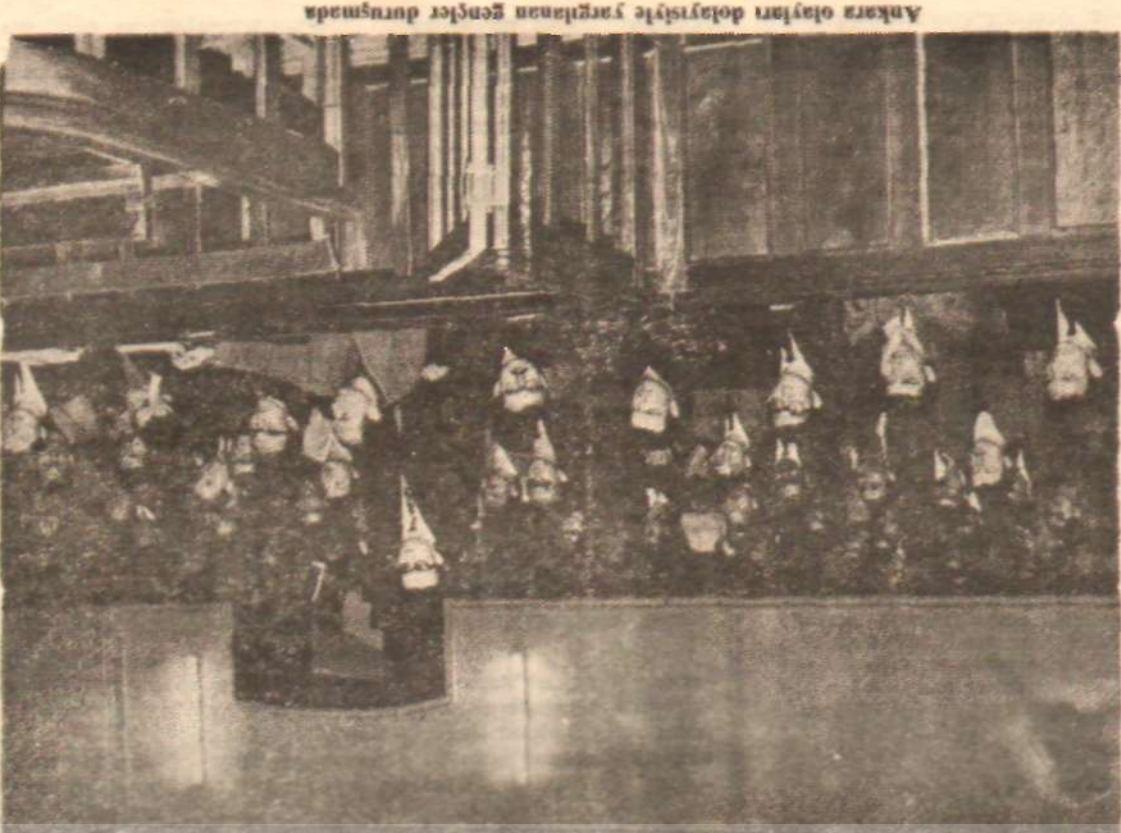
Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

İsvet karakuru — Kaç ki kurtulmuş Sam Amcama barmı güvercin bul.

İsvet karakuru hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

İsvet karakuru hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Ankara olayları dolayısıyla yapılan gençler duruşmada

ANKARA OYUNU MESSİESİ

Ankara olayları dolayısıyla yapılan gençler duruşmada yaşananlar, Türkiye'deki or... (text continues)

DEAN RUSK KİMDİR?

Dean Rusk'un hayatı ve siyaseti hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Dean Rusk'un hayatı ve siyaseti hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

KIBRIS İSİ

Kıbrıs meselesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Kıbrıs meselesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

VİETNAM MESSİESİ

Vietnam meselesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Vietnam meselesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

Demirel'in yeni kabinesi hakkında yapılan tartışmalar, Demirel'in siyaseti bozduğu eleştirilere neden olmuştur.

rin elinde, Durum öylesine ümitsiz ki, hükümette herkes rüşvet istiyor. Bütün Türkler kendilerine olan güvenlerini kaybetmişler, İmparatorluk çöküyor bu da ancak Türk olmayanların işine yarar.

The living Age, Yazan: Dr. E.J. Dillon, 1912, Cilt: 272, S. 601.

TÜRK CUMHURİYETİ YAŞLANIYOR!

...1911 yılında Türkiye'ye ilk geldiğinde, muazzam imparatorluk çöküyordu hiç bir ümit yoktu. Atatürk Türkiye'nin başına geçince her sahada inkılaplar yaptı. Ve onlara Türklüklerinden gurur duymayı öğretti. Şimdi İnönü Cumhurbaşkanıdır.

...Kayseri'den Ankara'ya arabayla gidiyorun. Yoların köylü erkekleri yamalarla dolu lime lime elbiseler içinde. Kadınlar yüzlerini peştemallerle örtüp saklıyorlar. Türkler penceresiz evlerde hayvanlarla beraber yaşıyorlar. ...Ankara'da Hasan Oğlan Köy Enstitülerine gittim.

Türk şhalisinin % 80'i köylüdür. Bunlar kırk bin köyde yaşıyorlar. Okul yok denemek kadar azdır, bu köyler için okul ve öğretmen lüktür.

Türkiye'de 1935 - 36 yılında 6901 öğretmen ve 370.000 talebe vardı.

1942 - 1943 yılında 14.284 öğretmen ve 603.000 talebe vardı.

Enstitülerin kuruluşu ve Türk köyünün kalkınması:

...Bu enstitüler köylüler için tipik birer tecrübe istasyonudur. Başlangıçta genç erkekler buraya gelip çadırlarda yaşadılar. Kendi yiyeceklerini bile kendileri temin ettiler. Bugün muhteşem bir

PROTEİN

İçişleri Bakanı Udall, «Food and Drug adını» den (Gıda ve İlaç İşleri İdaresi) ısrarla piyasaya bakk proteini çıkarılmasını istiyor. Bu protein, bahçin hepsini, yani başını ve barsaklarını da ihtiva edecek, Eski «Gıda ve İlaç İşleri İdaresi» komiseri G.P. Larrick, bunun cife (filthy) olduğu gerekçesiyle, teklifi geri çevirmişti. Amerikan Hükümeti, «Gıda ve İlaç İşleri İdaresi» yöneticilerini değiştirip, bu ürünler hakkında bilim adamlarından müsbet rapor alacak ve geri kalınış ülkelerdeki ağırlığı kontrol amacıyla, onlara protein diye verecek.

(Rodale's Health Bulletin, 5 Mart 1966, Cilt: 4, Sayı: 10. S. 6)

Yemekhanede hep beraber yiyorlar. Elli tane büyük bina yapmışlar, daha da yapıyorlar. Bütün bu binalar, enstitülerin kız ve erkek talebeleri tarafından yapılıyor. Devlet bu iş için çok az külfete giriyor.

Bu enstitüler köy kalkınmasının temelini teşkil ediyor. 760 talebenin 100'ü kız. Bunlar, kumaş dokumayı, ebelleği, dikme dikmesini, resim yapmasını ve hattı dans öğreniyorlar. Erkekler tarlalarda çalışıp ye-

ni usullerle ziraat yapmasını öğreniyorlar. Bu genç insanlar Türkiye'nin okulsuz sefil yerlerine giderek, memleketlerinin ana davalarını halledecekler.

Bugün Türkiye'de henüz 18 köy enstitüsü var. Bunlardan 6 tanesi daha şimdiden kendi kendine yeter durumda. Bunları bitiren binlerce genç Türk köy hayatına karışıp onların hayat seviyesini yükseltiyor.

Köy Enstitülerinde 260 hafta tedrisat yapılıyor. Bunun 114 haftası kültüre, 58 haftası ziraate, 58 haftası teknik tedrisata, 30 haftası da tatil'e gidiyor. Bu gençler tatil de bile teknik bilgileri sayesinde para kazanıyorlar. Mezun olanlar, evlerinde pencere bulunmayan köylere gidiyorlar, biraz toprak ve hayvan alıyorlar, ilk iş olarak kenarlarına pencereyi ümüne bir ev yapıyorlar. Bu işe civar köylerdeki öğretmenler de yardımcı geliyor. İkinci olarak bu genç insanlar yeni usullerle ziraate başlıyorlar. Ve böylece köylüler yeni teknikleri ve yeniliklerin faydalarını gözleriyle görüyorlar. Bu gençler, köylüye, öğretmenlik, ziraat teknisyenliği, veterinerlik ve hattı sıhhat memurluğu yapıyorlar. Tek kelimeyle Türkiye'nin ihtiyacı olan model birer vatandaş oluyorlar.

Enstitü müdürü bana sualimi olup olmadığını sordu.

— Neden standart pencere çerçeveleri yapıp köylüye dağıtmadıklarını sordum.

Enstitü müdürü güldü ve:

— Biz de tam şu sıra onu yapmakla meşgulüz, dedi.

Türkiye'de demokrasi olduğu

için, köylüyü kalkınmaya zorlayamıyorlar. Köyler de hep geri kalıyor. Halbuki bu enstitü mezunları köylere gidip numune bir hayat sürüyorlar, bu da köyde rekabet hissini ve ben de yapabl-

için psikolojisini yaratıyor...

Yazan: Mayrand Owen Williams, National Geographic Magazine, Cilt: 87, Yıl: 1945, S. 581.

ŞİDDETLİ

BAŞ

AĞRILARINA KARŞI

GRİPİN

Basarı ile kullanılır!

GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

Savaş Ervân - ANKARA

TÜRKİYE EMLAK KREDİ BANKASI

0/06,5 a kadar faiz 0/06,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/06,5 a kadar faiz 0/06,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/06,5 a kadar faiz 0/06,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/06,5 a kadar faiz 0/06,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/06,5 a kadar faiz 0/06,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra

MİLLİ GELİR ARTIŞI

«Beş yıllık plânın ilk yılı olan 1963 te, gayri safi millî hâsıla (GSMH), büyük ölçüde mahsulün iyi olması dolayısıyla yüzde 7.5 oranında arttı. 1964 gelişmesi, tarım üretiminin 1963 seviyesinde kalması ve özel yatırımların biraz yavaşlaması dolayısıyla aynı ölçüde olmadı. GSMH, yüzde 4.5'tan az yükseldi. 1964'te alınan kredi genişleme tedbirleri, aynı yılın sonbaharında talebin artmasına yol açtı. Tarım üretimi ancak yüzde 1 kadar artmakla beraber, öteki kesimlerde, özellikle ticaret ve özel sanayide faaliyet hızı oldu: GSMH'nin, geçen yıla nazaran yüzde 5.3 oranında artmış olması muhtemeldir».

FIYATLAR NEDEN YÜKSELDİ?

«Türkiyede, toptan eşya fiyatları, mevsimlik değişmelerin büyük etkisi altındadır. Tarım ürünleri fiyatlarındaki değişiklikler, toptan eşya fiyatlarını kuvvetle etkilemektedir. Tarım ürünleri fiyatları, genellikle ilkbahar sonundan son bahar başına kadar düşmekte, yılın geri kalan aylarında yükselmektedir. 1961-62'de çeşitli fiyat kontrol tedbirleri kaldırıldığından, 1963 te fiyatlar ortalama seviyesi yüzde 4 oranında artmış, fakat daha sonra fiyatlar, iki yıla yakın bir süre boyunca sabit kalmıştır. (Hattâ 1964'te, toptan eşya fiyatları ortalama seviyesi 1963'e nazaran yüzde 1 oranında düşüş göstermiştir). Bununla beraber, 1964 sonlarında, toptan eşya fiyatları, mutad mevsimlik yükselmenin üstünde bir artış göstermiştir ve 1965 ilk bahar ve yaz aylarında beklenen mevsimlik düşüş vuku bulunmamıştır. 1965 yıl Aralık ayında genel fiyat endeksi, 1964 Aralık ayına nazaran yüzde 11 oranında bir artış kaydetmiştir. İstanbul geçinme endeksi daha yavaş yükselerek, 1964 ve 1965 sonbaharı arasında yüzde 6 artış göstermiştir. Endeks, 1965 Ağustosundan yıl sonuna kadar sabit kalmıştır. Geçinme endeksleri ağırlıklarına yüzde 40 olarak giren gıda maddeleri 1964 ve 1965 Aralık ayları arasında yüzde 8 artmıştır. Et ve öteki hayvan ürünleri fiyatlarında, özellikle yüksek artışlar vuku bulunmuştur. Kabul etmek gerekir ki, ne toptan eşya fiyatları, ne de geçinme endeksleri, fiyat yükselmelerinin nedenleri hakkında açık bir fikirle ulaşmaya elverişli değildir. Bu endeksler, on yıl aşan eskilikte ağırlıklar kullanmakta, gıda maddelerine aşırı bir yer vermekte, mamul maddeleri ise ihmal etmektedir. Geçen yıl görülen fiyat yükselmeleri, hiç şüphe yok, bir seri faktörün sonucudur. Toplam tarım üretiminin 1964 ve 1965 te artış göstermesi, yılda yüzde 2.5 olan nüfus artışı yalnız gözönünde tutulsa dahi fiyat yükselmelerinde, herhalde önemli bir unsurdur. Öte yandan, gelirler arttıkça, gıda maddeleri talep yapısı değişmektedir. Et fiyatlarının, ötekilerden fazla yükselişinin nedeni belki de bu yapı değişikliğinde aranmalıdır. Ayrıca, 1964 Mayısında yürürlüğe giren gümrük vergilerinin arttırılması ve öteki vergilerin yükseltilmesi, gıda maddeleri dışındaki malların fiyatlarında artışlara yol açmış olabilir. Fakat çok muhtemeldir ki, büyük ölçüde 1964 te alınan kredi genişleme tedbirleriyle başlayan 1965'teki hızlı talep artışı ve maliyetlerdeki yükselme de, fiyat hareketlerinde rol oynamıştır».

DIŞ AÇIK VE FİNANSMANI

«1963-65 döneminde ithalatı 1824 milyon, ihracatı ise 1116 milyon dolar olarak hesaplayan Kalkınma Plânı 708 milyon dolar bir ticaret açığını öngörmekteydi. Fakat ihracat tahminlerin üstünde olmuştur. Bu sebeple son üç yılın gerçek ticaret açığı, 560 milyon dolar civarında kalacaktır. Görünmeyen kalemler (off-shore ve enfrastüktür dahil), tahminlere göre, üç yıl zarfında 60 milyon dolar kadar açık verecekti, gerçekte 70 milyon dolar fazla sağlamıştır. Bu 120 milyon dolarlık iyileşmenin varıdan fazlası, işçi dövizlerindeki beklenmedik artışla ilgilidir. Böylece, plânın ilk üç yılında cari açık, 7676 milyon dolar tahmin edilirken, 488 milyon dolar olmuştur. Demek ki gerçekte ve önemli bir iyileşme görülmüştür. İyileşmenin önemini iyi değerlendirmek için, Türkiye hakkında iyi niyetli ve bilgili gözlemcilerin, açığın plânda öngörülen sınırlarda tutulabileceğine dahi inanmadıklarını hatırlamak yeterlidir. Şüphesiz, iyileşme, kısmen ithalat tahditlerinin ve millî hasılanın öneörülenden vavaş ar-

O. E. C. D.

TÜRKİYE RAPORU

«Demirel hükümetinin dış çevrelere verdiği sözler»

Kapitalist ülkelerin kurdukları bir işbirliği ve kalkınma örgütü olan O. E. C. D., Türkiye hakkında devamlı ekonomik raporlar hazırlamaktadır. Raporlar, özel teşebbüsün ve yabancı sermayenin teşvikini, tabiiyle, veri olarak almaktadır. Ayrıca çeşitli politik, ekonomik ve sosyal nedenlerle, O. E. C. D., hızlı kalkınmadan çok, dış ödeme ve fiyat istikrarını ön plânda tutmaktadır. Bu çerçevede içinde değerlendirilmesi gereken raporun, ilgi çekici pasajlarını avnen yayınıyoruz. Bunlar arasında dikkati en fazla çeken, Demirel Hükümetinin, plân revizyonunu ve yabancı sermayeyi teşvik için yeni hükümleri, dış çevrelere vaad ettiğinin açıklanmış olmasıdır.

YÖN

zmasının sonucudur. Ama bu hususlar, iyileşmenin önemini azaltmaz.

Herkesin bildiği gibi, Türkiye'nin ödeme dengesi 1950-60 döneminden miras, ağır bir borç yükü altındadır. 1962 de bu borç 1 milyar dolar civarındaydı. Yıllık faiz yükü (görünmeyen kalemler net bakiyesine dahil) 30 milyon doları bulmaktaydı. 1963-65 dönemi, borç taksiti ise, 410 milyon dolardı. Cari muameleler açığı ile birlikte, üç yıllık dış finansman ihtiyacı 1.2 milyar dolara, yani yılda 400 milyon dolara erişmekteydi. Uzun vadeli özel sermaye girişlerinin düşüklüğü (yılda 25 milyon dolar) ve Amerikan PL 480 gıda fazlası yardımları (yılda 60 milyon dolar civarında) gözönünde tutularak, yıllık dış finansman ihtiyacı, yani gerekli dış yardımın brüt miktarı, plânda yılda 315-320 milyon dolar olarak teşbit edilmişti. Daha sonraki yıllarda borç taksitlerinin a-

zmasıyla, bu miktar, 1967 de 270 milyon dolara düşecekti.

O.E.C.D. nezaretinde 1962 Temmuzunda Türkiye'ye yardım Konsorsiyumunun kurulması, bu ülkeye önemli miktarda dış yardım akıtılmasını kolaylaştırmıştır. Gerçi bu yardım, plânın beklediği ölçüde olmamıştır ve her zaman faydalanan ülkenin ihtiyaçlarına en uygun düzen biçimde verilmiş değildir. ABD'nin tarım fazlası yardımı (PL 480) hariç bırakılırsa dış yardımın brüt miktarı, 1963 te 242 milyon, 1964'te 185 milyon ve 1965 te 175 milyon doları bulunmuştur. Üç yılın yardım toplamı 600 milyon dolar civarındadır. Bu dönemde, borç taksit ve faiz yükü çok yüksekti olduğundan, yardımın net miktarı, bu rakamın naylı altındadır. Borç ödemelerinin daha geri tarihlere atılması da gözönünde tutulursa, net yardım, 192 milyon dolar kadardır. Bu rakama tarım

fazlası yardımı dahil değildir. O da hesaba katılırsa yardım miktarı, 346 milyon dolara ulaşmaktadır.

1963 yılında borç hafifletilmesi, 26 milyon, 1964 te ise 25 milyon dolardır. 1965 yılında borç taksidi 187 milyon, brüt yardım miktarı ise 175 milyon dolar idi. Böylece, dış ödeme durumu, çok kritik hale gelmekteydi. Bu sebeple Konsorsiyum, Mayıs 1965'te sonuçlanan ve borç ödeme tarihlerinin geri tarihlere atılmasını öngören geniş bir ameliyeye girişti. 1965 borç taksidi, 187 milyondan 107 milyona indirildi ve daha sonraki yıl taksitleri, ödeme süreleri uzatılarak geniş ölçüde hafifletildi. Bu ameliye dolayısıyla, 1966-70 döneminde borç taksidi, 90 ilâ 120 milyon dolar civarında kalacaktır. Bu, eskiye nazaran borç yükünde önemli bir hafifletme demektir.

Konsorsiyumun Türkiye'ye sağladığı dış yardım (borç hafifletmeleri de dahil) önemli miktardadır. Bu yardım toplam olarak plânda öngörülenin altında kalmakla beraber, aradaki fark, Türkiye'nin ödeme dengesindeki gerçek iyileşmeye tekabül etmektedir. Şüphesiz ki gelecekteki yardımların miktarlarındaki belirsizlik, ya da 1964 te görüldüğü gibi, yardım taahhütlerinin Türk hükümetince yapılan tahminlerin altında kalması, bazı güçlükler yaratmakta ve ilâhalâta yeni kısıntılara gidilmesine yol açmaktadır. Fakat öte yandan, 1965 te borç ödemelerinin düzenlenmesi, gelecek yıllarda da etkisini gösterecek avantajlar sağlamaktadır.

Ayrıca, Türkiye'nin daha yüksek miktarda dış yardımı faydalı biçimde kullanıp kullanamayacağı sorulabilir. Daha önce belirtildi ki, yatırımların ilerlemesini aksatan belli başlı unsurlardan biri projelerin hazırlanmasındaki gecikmeler olmuştur. Sonuç, açıktır: Türk makamları, sağlam ve gerçekleştirilmesi mümkün yatırım projelerinin hazırlanması için her türlü çabayı göstermelidir. Yardım veren ülkeler de, onlara sağlam olarak hazırlanmış projeler sunulunca, proje finansman yardım miktarlarını arttırmalıdır.

Öyle görünür ki, yorumlara yol açan yardımın miktarından çok, verilen yardımın cinsi ve şartlarıdır. Açık ki kalkınma yardımı, uzun vâdeli ve düşük faizli olmalıdır. Yardımın projelere bağlanması da ancak, onun müessir biçimde kullanılmasını için ise hakkı görülebilir. Gerçekte, son üç yılda Türkiye'ye yapılan yardım, miktar itibariyle önemliyse de, yardımın ödeme süreleri oldukça kısadır. Türk ödeme dengesi, tatminkâr bir duruma erişmeden önce, borç taksidi yükünü taşıyacaktır. Bununla beraber, kısa bir süreden beri, yardım şartları iyileşmeye başlamış gözükmektedir. Projelere bağlı yardımlar ise bazen, yardım alan ülkenin arzularına tâbi olmaktadır.

Plân özel yabancı yatırımların, Türkiye'nin gelecekteki gelişmesinde ufak bir rol oynayacağını öngörmektedir (Yılda 25 milyon dolar. Mesken inşaatı dışındaki özel yatırımların yüzde 10'u kadar). Gelen yabancı sermaye miktarı, tahminlere yakın olmuştur. Fakat Türkiye, millî amaçlarına zarar vermeden, faydalı biçimde çok daha yüksek miktarda yabancı sermaye kaldırabilir. Plân, özellikle Petro-Kimya gibi kompleks sanayi kollarında hızlı bir sanayileşmeyi öngörmektedir. Bu sanayi kolları, büyük yatırımları ve belki daha da önemlisi son derece kalifiye bir teknik ve idari personeli gerektirmektedir. 1954'ten kalma Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, çeşitli tadilat öngörüldüyse de, hâlâ değişmiş değildir. Yeni Hükümet, hâlen, yabancı özel yatırımları teşvik edecek çeşitli tedbirleri incelemektedir. Hükümet, 1966 yılı başlarında bazı değişiklikler yapacağını vad etmiştir. Bununla beraber yeni bir Yabancı Sermaye Kanunu, özel yatırımları otomatik olarak arttıracak değildir. Yeni Hükümet, kamu yatırımları ile özel yatırımlar arasındaki ilişkilerin tam ve derinlemesine bir revizyonuna girmektedir. Ve özellikle Türkiye'deki özel yabancı yatırımların gelecekteki temposunun ne miktarda olmasının gerekeceğini incelemektedir. Sonuç, önem taşıyacaktır. Zira Türkiye'nin sanayileşmesine yardım için, yeni ve kompleks sanayilere daha fazla sermaye çekmek gereklidir.»

REKLAMINIZI
GAZETE VE DERGİLERLE
DEĞERLENDİRİN!

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN

HİZMETİNİZDEDİR.

Genel Müdürlük :
Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No. 1
İstanbul

Telefon : 27 66 00 - 27 66 01

Telegraf adresi : BASINKURUMU

(BASIN — 10179)